

Funded by
the European Union

Podpora AKTIVNÍHO a odpovědného občanství ve školách

Jak přistupovat k rozdílům (Shrnutí)

Toolkit

1. Metodika pro učitele (list pro učitele)

MODUL 2 Perspektivy náhledu

GYMNÁZIUM
JOSEFA RESSELA

Sukromna základna
škola
Felix

Slovakia

odpo
vědná
společ
nost

Learnable

www.ecece.org

WSB University

Podpora Evropské komise pro produkci této publikace nepředstavuje souhlas s obsahem, který odráží pouze názory autorů, a Komise nenes odpovědnost za jakékoli použití informací v ní obsažených.

Tato metodika byla vytvořena v rámci projektu ACTIVE financovaného z programu Erasmus+

Organizace odpovědná za zpracování materiálu: Odpovědná společnost, z.s.

Vytvořeno ve spolupráci s partnery projektu

Tato práce podléhá licenci [Creative Commons Attribution- ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

Autorství: Odpovědná společnost, z.s.

autoři: Mareš, Matěj a spol.

Přeloženo a editováno z anglického originálu

Verze 1.1

květen 2023

„Nejprve POCHOPTĚ A PAK JEDNEJTE...“

"POKUD CHCETE KOMUNIKOVAT, MĚLI BYSTE ROZUMĚT, CO TEN DRUHÝ ŘÍKÁ A PROČ"

Naše jednání a náš přístup k informacím je ovlivněn kombinací faktorů (viz výše). Abychom si porozuměli, měli bychom nejprve porozumět sobě a tomu druhému, jedině tak můžeme pochopit, co je „za“ volbou, rozhodnutími a činy.

Jak tedy vše výše uvedené využít pro naše účely? Nejprve si připomeňme, co je cílem.

CÍLE:

1. **Dělat odpovědná rozhodnutí**, která povedou k naplnění našich (skutečných) potřeb (nikoli přechodných afektů).
 2. **Komunikujte s ostatními** způsobem, který povede k naplnění našich (skutečných) potřeb (nikoli přechodných tužeb).
 3. Chceme se **umět vypořádat s rozdíly** (odlišné názory, přesvědčení, postoje, hodnoty a normy) tak, aby byly uspokojeny (skutečné) potřeby každého.
Proč? Protože pokud jednáme způsobem, který porušuje potřeby jiných, budou (s největší pravděpodobností) jednat způsobem, který není v náš prospěch, protože násilí podporuje násilí (viz Nenásilná komunikace).
- DŮLEŽITÉ** Je to naše jednání a prostředí, které můžeme kolem sebe vytvářet a „ovlivňovat“. Neznamená to ale, že ostatní s námi tento přístup budou sdílet. Můžeme ale vidět a porozumět tomu, že aktivity, které nesledují tento cíl, ve skutečnosti neslouží ani aktérovi samotnému (ať už nám, nebo někomu jinému).
4. Chceme **porozumět** problému nebo tématu tak, abychom měli relevantní informace (důkazy), které nás nezavádějí.

Jaké jsou podmínky pro splnění výše uvedených cílů?

Pochopení nás samých

- Pochopte svou **osobnost** (např. podle typologie MBTI).
- Sebereflexe a pochopení svých **hodnot, postojů, přesvědčení a světonázorů**.
- Uvědomění si své **předsudky**.
- Reflektujte své **pocity** a sdělte své **potřeby** (viz Přístup nenásilné komunikace výše).

Pochopte, co se skrývá za naší „logikou“

- Podívejte se na **předpoklady**, na kterých zakládáme naši logiku, a zeptejte se, zda tyto předpoklady platí, nebo by se měly dále posuzovat.
- Buďte si vědomi svých **předsudků**, protože ty naruší shromažďování a interpretaci důkazů.
- Jaké **informace** a data používáme (shromažďujeme a využíváme), poskytují relevantní a ucelený obraz o tématu? (viz Modul 1 kapitola Kvalita dat a informací, zejména kritéria **úplnosti**).
 - Někdo¹ v tomto ohledu rozlišuje lov a sběr informací:
 - **lov informací** = hledání konkrétních informací na podporu mých předpokladů (spojené s **potvrzením a jinými předsudky**);

¹ Zdroj se nám nepodařilo dohledat.

- **shromažďování informací** = shromažďování relevantních informací k pokrytí tématu relevantním způsobem (podle kritérií úplnosti).
- Uvědomit si, jaké informace konzumují a jak:
 - vyhledávám informace vědomě nebo konzumují ty, které mi poskytují **algoritmy sociálních médií**? (další podrobnosti viz Modul 1).
- Pamatujte, že musíme investovat **vědomé úsilí**, abychom našli relevantní informace:
 - Neznamená to investovat do hledání „relevantních“ informací podporujících náš názor vedený konfirmačním zkreslením (to je princip potvrzování konspiračních teorií, jako byl například QAnon v USA).
- Buďte si vědomi rizik **sebevědomí** a **racionalizace** (formulování závěru bez důkazů).
 - Více viz Modul 4 Dejte informacím smysl
- Podívejte se na problém z různých **úhlů pohledu**.
 - Nejde o relativizaci, jde o pochopení různých perspektiv.
- Proč jsem učinil rozhodnutí, která jsem učinil? Jaké informace, předpoklady, hodnoty, normy, přesvědčení a cíle jsou za tím?

Pochopit pohled ostatních

- Nezakládejte své chápání druhých na úsudcích (**racionalizace**).
- Buďte si vědomi **zkreslení projekce**.
 - Nedělejte si ze svých vlastních myšlenek a přesvědčení všeobecně platnou normu, kterou používáte jako míru věcí (správných nebo nesprávných).
- **Nejprve je třeba porozumět druhému**, než uděláte závěry.
 - Nezakládejte však toto „porozumění“ na své interpretaci nebo moralistickém úsudku, ale na perspektivě druhého (Jak vyjadřuje své motivace, potřeby, hodnoty, normy?)
- Pochopte jiné **perspektivy** a úhly pohledu (Co je za tím?).
 - **První není argument, ale porozumění.**
 - **Jak se chcete s někým hádat, když nevíte, co a proč říká a jak to říká?**
 - **Na čem je tato perspektiva založena?**
 - **motivace, potřeby, hodnoty, normy;**
 - jaká data a **informace** zakládají jejich názor/perspektivu? (Uvědomte si možnou „**informační mezeru**“, více podrobností viz Modul 1.).
 - Jak je vlastně aktéry vnímán „problém“ (**definice problému**).
 - Podívejte se na vzorce komunikace: Jak aktér **rámuje** problém?
 - **Nemusíme s tím druhým souhlasit, ale měli bychom mu rozumět.**
 - Různé perspektivy neznamenaají, že vše je možné a Pravda je relativní ², jde o porozumění (Co se za perspektivami skrývá?).

² Ve skutečnosti je prosazování této představy dobře známou strategií propagace dezinformací a zmatků (pochybovat o všem a o tom, že všechno může být možné, nebo lež). To vytváří prostor, ve kterém může lež žít.